

El Museu d'Història dels Jueus suma una nova làpida medieval amb inscripcions hebrees a la seva col·lecció

La nova làpida, de pedra nummulítica de Girona, permet ampliar el coneixement sobre el cementiri jueu de Montjuïc i la seva comunitat

El Museu d'Història dels Jueus ha incorporat una nova làpida amb inscripcions hebrees a la seva col·lecció lapidària, un fons considerat un dels més significatius de l'Europa occidental. La peça, d'origen medieval i trobada fa temps en un marge d'un camí d'una zona propera a Girona, ha estat cedida ara per la persona que l'havia custodiada fins avui perquè pugui ser preservada, documentada i integrada al patrimoni públic. La làpida és de pedra nummulítica de Girona, fa 63 x 22 x 14 centímetres i, pel seu format, tot apunta que es tracta d'una estela funerària clavada verticalment a terra, amb la part inferior enterrada. Els especialistes la daten entre els segles XIII i XV. La seva incorporació reforça el conjunt de 29 làpides i esteles procedents de l'antic cementiri jueu de Montjuïc, corresponents als segles XII a XV, que conserva el museu. Per estudiar la peça, el museu ha comptat amb l'ajuda de l'expert en epigrafia hebrea José Ramón Ayaso, que ha conclòs que es tracta d'un fragment d'estela funerària amb dues línies de text. Segons la seva anàlisi, la inscripció és senzilla i probablement només incloïa el nom del difunt, la seva filiació i una breu fórmula final. La traducció més probable seria: «[Je]hossua, fill de Rabí ... [Z]erahia. Beneït sigui el seu record». L'estudi també apunta que el costat dret de la pedra va ser retallat en una època posterior, probablement arran del seu reaprofitament després de l'expulsió dels jueus el 1492 i de la posterior dispersió de les pedres del cementiri. Això fa pensar que el text original devia ser més llarg i que potser incloïa una filiació més detallada, amb la menció del pare i de l'avi o bé del nom familiar. La factura de les lletres hebrees, molt acurada i precisa, denota expertesa en el traç i un bon coneixement de l'alefat i de l'epigrafia hebrea. La referència al llinatge Zerahia no és menor: aquesta família jueva està documentada a Girona des del segle XI i alguns dels seus membres van ser poetes i literats destacats dins la cultura jueva. La nova peça ajuda a ampliar el coneixement sobre el cementiri jueu de Montjuïc, que l'ajama va cedir gratuïtament al noble Joan de Sarriera el juliol de 1492, poc abans de l'expulsió. Aquella cessió incloïa també les làpides funeràries, moltes de les quals es van reutilitzar després com a material de construcció en diferents punts de Girona i del seu entorn. Des de l'any 2000, la col·lecció lapidària hebrea de Montjuïc es conserva en dipòsit permanent al Museu d'Història dels Jueus, on constitueix un dels seus fons patrimonials més valuosos. Aquesta nova incorporació reforça encara més un conjunt que permet preservar la memòria de la comunitat jueva medieval de Girona i dels habitants que van viure al call.

Font del document: <https://www.diaridegirona.cat/girona/2026/06/16/museu-d-historia-dels-jueus-131448838.html>